

План тренінгу «Сучасне інтерв'ю для ЗМІ та соціальних мереж»

Визначення.

Інтерв'ю – це розмова журналіста на суспільно важливі теми з обов'язковою фіксацією відповідей респондента.

Саме завдяки інтерв'ю журналісти збирають факти та інформацію для продукування власного контенту. У цьому сенсі, повноцінна журналістська робота і є но-стоп інтерв'ю :).

Нині ЗМІ все більше апелюють до прямого спілкування з читацькою аудиторією. Про це свідчить, наприклад, зростання популярності експертних коментарів, що видно на прикладі тижневика «Новое время стран », що розпочав вихід 2014 року. Також у пресі й інтернет-ЗМІ актуальні опитування, чат-конференції «прямі лінії». А на телебачення постійно з'являють нові ток-шоу та програми-інтерв'ю.

«золотий трикутник» інтерв'ю: журналіст, його співрозмовник та читач

Класифікація інтерв'ю.

Відповідно до тематики тексту відрізняють такі види інтерв'ю:

-інформаційне (скажімо, соціальної, політичної чи ринкової тематики)

Приклад ринкового інтерв'ю:

Богдан Батрух: «Ми сподіваємося, що на “Поводир” прийде не менше глядачів, аніж на найбільші релізи року»

Власник B&H Film Distribution і мережі «Кінопалац» – про те, чому він вирішив займатися прокатом «Поводиря», скільки грошей треба вкласти в промо українського фільму і чому українці стали більше ходити в кіно

<http://www.telekritika.ua/rinok/2014-11-10/100224>

Джерело: інтернет-видання «Телекритика»

-оперативне (готується як невідкладний матеріал)

Юлія Мостова: Я ще маю крихту надії, що Президент розбереться в ситуації

Головний редактор тижневика «Дзеркало тижня. Україна» – про позов Міноборони й «Укроборонпрому», спричинений викривальною статтею про продаж зброї на внутрішньому ринку під час фактичної війни, та про звинувачення Петра Порошенка на адресу видання

<http://www.telekritika.ua/pravo/2014-10-20/99420>

Джерело: інтернет-видання «Телекритика»

-бліц (одні й ті ж питання ставляться кільком респондентам)

Яким бачить суспільне мовлення молодь

Допоки у нас не буде суспільного мовлення, ми не матимемо повної картини подій, вважають опитані «Телекритикою» молоді люди

Джерело: «Суспільне мовлення», <http://stv.mediasapiens.ua/material/34429>

-розслідування (проводиться з метою глибшого дослідження суспільно значимої теми)

Віталій Ярема: Таке враження, що всі біди, що є в країні – це проблеми ГПУ

Питань до керівника відомства за останній час з'явилося багато. Щонайменше два тижні серед депутатів та нових членів уряду ходять чутки про майбутнє звільнення Яреми. Йому нібито вже знайшли заміну – очолити ГПУ вже найближчим часом може заступник Яреми Віктор Щокін.

Причина – незадовільна робота генерального прокурора. Суспільство вимагає результатів розслідування найгучніших справ – корупційних діянь чиновників оточення Януковича, знайти винних у вбивстві протестувальників на вулиці Інститутській 20 лютого.

І родичі, і громадські активісти вважають, що справи гальмуються і відбувається це не без допомоги генерального прокурора.

Джерело: «Українська правда», <http://www.pravda.com.ua/articles/2014/12/10/7047012/>

- **конфронтаційне інтерв'ю** (ведення інтерв'ю у жорсткому стилі)

Приклади: програма Hard Talk на BBC, авторська програма «Чорне і Біле», що раніше виходила на телеканалі ТВі

- **авторське (креативне)** - журналіст експериментує щодо форми й стилістики інтерв'ю

Абеткові інтерв'ю літературного критика Ірини Славінської . 33 розмови з письменниками увійшли до її книги «33 герої укрліт : збірка інтерв'ю з українськими письменниками»

Скорочений фрагмент одного з цих інтерв'ю:

Кость Москалець: Справжній якость-воно-буддист

А

Аскеза

До Києва я не їжджу радше вимушено, через нікудишній стан здоров'я. Раніше бував там доволі часто, брав у друзів нові книги, повертав прочитані, ходив на каву та імпрези. Так само, як у Львові, Чернігові або Москві. Але тоді було до кого їздити. Тепер майже всі мої друзі або повмирали, або й собі пороз'їжджалися світами. А коли нема до кого їхати - то чого тоді їхати взагалі? Нові дружні стосунки в моєму віці зав'язуються важко, всі питання з видавництвами або часописами залагоджуються через Інтернет, потреби везти машинопис до редакції, як це було ще в 90-х, не виникає...

Взагалі, це питання про аскезу поставлене трохи не під тим кутом зору. Бо звідки я мав поїхати жити в маленькому населеному пункті? Якраз цей пункт, властиво, Бахмач і моя рідна Матіївка за 30 км від нього, був відправним протягом усього дотеперішнього життя.

Тут у мене квартира, тут - Келія, тут мешкають мої рідні, друзі і знайомі. Саме звідси я вирушав у ті чи ті подорожі, з яких неодмінно повертався. Отже, чому аскеза - і в чому вона мала би полягати? Саме тут весь вік прожив мій батько, український письменник Вілій Москалець, пишучи й видаючи свої книги. Проте нікому на думку не спадало називати його аскетом або самітником. Радше навпаки, він був дуже компанійською людиною. Саме тут і саме так жив один з моїх найближчих друзів, прекрасний поет Володимир Кашка.

Думаю, тут якась непорозуміння, що мене багато хто вважає аскетом - через непоінформованість насамперед. Ну, але, може, людям просто подобається мати міф, ніби десь на світі все ще полишалися аскети, тож я дивлюся на це крізь пальці. Хай уже краще вважають мене аскетом, ніж Синьою Бородою або Дракулою.

Б

Батьківщина

Це безпосередньо пов'язано з попереднім питанням. Я народився в Матіївці, навпроти якої, на горі, стоїть Батурин. Я змалку знав, що це колишня українська столиця, свого часу знищена російським військом. Розумієте, столиця, забута столиця того, що вже було - і мало бути далі, але не відбулося. Однак, а раптом нам це вдасться створити (чи відтворити) заново? Чому не спробувати, раз ми вже тут?

Тому в мене завжди існував приватний символічний центр, осердя серця, точка відліку, від якої можна було проводити радіуси аж до Львова, окреслюючи те коло цінностей та ідентичності, яке врешті складається на вироблене самостійно поняття "батьківщина". По суті, я ніколи не прив'язувався до речей, натомість був - і залишаюся - неймовірно прив'язаним до цієї своєї землі, до краєвиду та історії.

Поруч, за 40 кілометрів на північ, мешкала родина Зерових, 40 кілометрів на захід - Пантелеймон Куліш. Тому в мене ніколи не було дезорієнтації на місцевості, я добре пам'ятав, звідки я, де я, хто мої сусіди, хто - вороги, і що це таке - батьківщина....

http://life.pravda.com.ua/interview/2011/03/10/74629/view_print/

Джерело: «Українська правда. Життя»

-портрет (розмова-нарис, який ближче знайомить аудиторію з публічною або непублічною особистістю)

Олексій Коган: «Якби ви бачили, як я стрибаю по сцені, коли Гайдукевич сказав “усе записано”!»

Теле- і радіоведучий програм про джаз (який, утім, себе як ведучий не влаштовує), – про досвід співпраці з ТВі та філософію нішевого музичного телепродукту в калькуляторах продюсерів.

<http://www.telekritika.ua/lyudi/2012-10-03/75283>

Джерело: інтернет-видання «Телекритика»

Інтерв'ю-репортаж – інтерв'ю, в якому на перший план виносяться сприйняття подій автором та фіксуються деталі щодо приміщення, події тощо

Иван Васильевич меняет профессию

Почему украинский киноархив теряет своего руководителя

<http://reporter.vesti-ukr.com/art/y2014/n35/9251-ivan-vasilevich-menjaet-professiju.html#.VJ5eccDA>

Джерело: «Русский репортер»

<http://www.telekritika.ua/tebachennya-svit/2010-06-29/53902>

-комедійне (інтерв'ю з елементами гумору, памфлету, сатири)

Приклади: програма «Утеодин» Майкла Щура на Першому національному телеканалі, «Дурнев +1» на телеканалі ТЕТ

Питання до обговорення:

- давайте поміркуємо, хто найкраще підійшов би як герой кожного з цих різновидів інтерв'ю: директор школи; вчительку, яку підозрюють у необ'єктивному ставленні до одного з учнів; новачок, про якого ніхто не знає, що він – талановитий художник тощо

Соціальне інтерв'ю. Особливості та можливості:

- піднімає суспільно важливі теми;
- є документальним свідченням;
- дає журналісту шанс виступити голосом безголосих;
- ДАРУЄ ШАНС ВРЯТУВАТИ ЖИТТЯ;
- зніює світ на персональному рівні;
- є найзахопливішою книгою

Приклади: реалізований у Facebook проект «Люди» Христини Бердинських

Андреа Чистерніно: С тех пор как я в Киеве, фэшн-съемками заниматься некогда
Итальянский фэшн-фотограф спасает собак и помогает зарубежным журналистам освещать подготовку Украины к Евро-2012
<http://www.telekritika.ua/lyudi/2012-04-01/70703>

Джерело: інтернет-видання «Телекритика»

Питання для обговорення:

-Які саме форми інтерв'ю, на вашу думку, найбільш підходять для соціального інтерв'ю?

Класифікація інтерв'ю за моделлю бесіди

- **Інтерв'ю-монолог**

Приклади: Журнал «Країна»

Ольга Мусафірова: Найтяжче відчувати себе в Україні іноземним кореспондентом

Журналістка, до думки якої дослухалися 22 мільйони читачів Росії й України, – про те, як начхати на цензуру і змусити колег читати ваші тексти з олівцями

<http://www.telekritika.ua/profesija/2013-08-19/84212>

Джерело: інтернет-видання «Телекритика»

- **інтерв'ю-діалог**

Класична форма інтерв'ю

- **інтерв'ю-полілог**

Автори «Дорогих депутатів»: «Наш глядач відрізнятиметься від аудиторії, яка залипає на Савіка Шустера»

Ревізори зі спільного проекту ТВі і громадянської мережі «Опора» «Дорогі депутати» – про особливості польової парламентської журналістики та виробництво нової програми

<http://www.telekritika.ua/telebachennya/2013-02-01/78679>

- **тези і висновки**

Общество популистов

Руководитель групп телеканалов Виктора Пинчука рассуждает о нетерпимости, популизме и других болезнях украинского общества

<http://nvua.net/project/Obschestvo-populistov.html>

Джерело: «Новое время стран »

Стандарти журналістики в інтерв'ю:

-не слід сприймати на віру факти і звинувачення співрозмовника. Вони вимагають підтвердження з різних джерел

-якщо співрозмовник особливо детально і негативно висловлюється про когось, за можливості, треба звернутися по коментар до звинуваченого;

-слід відповідально редагувати пряму мову в тексті інтерв'ю

-маніпуляції для серйозних журналістів є неприйнятними. Маніпуляції – свідомі перекручування текстів із метою викривлення тези співрозмовника;

- за українським законодавством, текст інтерв'ю портр бно узгоджувати. У цьому процесі журналіст має стежити за дотриманням журналістських стандартів і, в разі потреби, відстоювати їх.

Приклади: Моделювання ситуацій із порушенням журналістських стандартів

Етапи підготовки інтерв'ю:

-Вибір теми і – попередньо – форми інтерв'ю

-Підготовка до інтерв'ю (збір інформації, розробка плану і стратегії інтерв'ю, технічні побажання щодо фото- чи в деозйомки)

- Етапи безпосереднього проведення інтерв'ю – обов'язкові й другорядні до розшифровки фрагменти бесіди

-Розшифровка та пошук заголовка і форми інтерв'ю

-Монтаж інтерв'ю

-особливості заголовка; ліду; преамбули

-Візування остаточного варіанту тексту інтерв'ю, окрім заголовка, ліду й преамбули, у співрозмовника

(Штефан Рус-Моль: *«Стало звичною справою давати для узгодження, тобто авторизації, відредаговану версію або використані цитати осо-*

бі, яка давала інтерв'ю. Це може допомогти уникнути помилок і хибних інтерпретацій, але інколи спокушає героя інтерв'ю або його прес-секретаря до того, щоб заднім числом пом'якшити деякі гострі висловлювання. Колишній шеф відділу піару концерну «Фольксваген» Клаус Кокс (1998) мав вочевидь рацію, коли саркастично зауважив, що знавці піару та жертви певного журналістського стилю добре знають, що «автентичні цитати трапляються так само часто, як зірки падають з неба».

Якщо герой інтерв'ю відмовляється від ключових висловлювань, то може допомогти запис розмови на звуковому носії. Завдяки цьому в інтерв'юера будуть на руках принаймні необхідні докази. При цьому попередньо у розмовника необхідно запитати, чи погоджується він на запис.

Проте є досвідчені журналісти, які принципово відмовляються від звукозапису – бо він, з одного боку, змінює саму атмосферу розмови, а з іншого – у них немає бажання ще раз прослуховувати всю розмову.

Якщо пізніше під час авторизації виникне конфлікт, треба виявити мистецтво ведення переговорів, а не йти відразу на поступки. Текстовий редактор «Плейбою» Крістіан Тіле (2008) називає такі ступені ескалації: «Погроза скоротити обсяг інтерв'ю, повністю відмовитися від його публікації або обмежитися (в такому випадку неавторизованим) портретом». Варто також передбачити часову прокладку перед остаточним підписанням у друк, бо інакше в іншій стороні буде сильніша позиція»

Практичні поради:

-Якою б не була форма інтерв'ю, найбільше значення в цьому жанрі мають запитання журналіста. Тому до інтерв'ю слід ретельно готуватися.

-Творчо підходьте до місця проведення інтерв'ю, що має відповідати тематиці бесіди супровід, ілюстрування бесіди.

Практичне заняття: слухачі тренінгу розбиваються на групи та беруть інтерв'ю у відвідувачів музею. Після цього вони розшифровують їх та готують тексти до розгляду на «летючці» наступного дня.

Джерела:

1. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: Навчальний посібник. Частина 1 — К.: НАУ, — 2010.

2. Михайлин І.Л. Основи журналістики Навчальний посібник. - К: Центр учбової літератури, 2011.

3. Штефан Рус-Моль, підручник і посібник «Журналістика»

4, Ігор Куляс, Олександр Макаренко «Ефективне виробництво теленовін: стандарти професійного мовлення, професійна етика журналіста-інформаційника»